

Hoofdstraat 154 – van tabak naar rijst

Het rijtje winkels Hoofdstraat 154, 156 en 158 nemen een prominent plaats in op de Hoofdstraat. Aanvankelijk stond op dit perceel de worstenfabriek van de Deventer vleesfabrikant Anton Hunink. In 1909 ontwierp de bekende Apeldoornse architect Andries van Driesum (1868-1925) de drie panden op Dorpstraat 306 die samen 'ooit één elegant ensemble vormden' zoals in het Geheugen van Apeldoorn is te lezen. De daklijsten van nummer 154 en 158 hadden een hekwerkversiering. Op van nummer 156 was een gevelsteen geplaatst waarop 'Apoldro was te lezen.

In het ontwerp was van iedere winkelgevel het soort winkel en diens eigenaar getekend. Zo vermeldde nummer 154 Tabak en Sigaren en Wed. J.J. v.d. Vlist als eigenaar, nummer 156 Magazijn De Haan en Jansen en Zonen en nummer 158 Behang en Stoffeenderij van F. Eikendal Verhuizingen.

In haar winkel verkocht weduwe J.J. v.d. Vlist kantoor-, school- en schrijfbehoeften, tabak en Trio sigaren.

Willem van Hoboken – 1913-1927

In 1913 deed de weduwe haar sigarenwinkel over aan Willem van Hoboken (Hellevoetsluis 08-01-1878) die op 1 januari 1911 als rijksambtenaar en commies directe belastingen in Apeldoorn was aangesteld. Van Hoboken was uit Heurne (Aalten) afkomstig en woonde met zijn gezin op de Tuinstraat. Behalve ambtenaar was hij een fervent toneelspeler, regisseur en dirigent. De combinatie winkelier en culturele activiteiten beviel hem blijkbaar zo goed dat hij op 10 oktober 1915 als ambtenaar ontslag nam.

De zaken gingen zo voorspoedig dat Willem van Hoboken in 1917 een tweede winkel op Stationsstraat 34 opende en weldra een derde op Sprengeweg 26. Maar in februari 1922 stopte hij met zijn filiaal op de Stationsstraat, inmiddels was het filiaal Sprengeweg gesloten.

Van Hoboken concentreerde zich weer op zijn winkel op de Dorpstraat. In juni dat jaar liet hij zijn winkel opnieuw inrichten en breidde hij het assortiment uit met de verkoop van Engelse, Franse en Duitse houten en stenen pijpen. De Nieuwe Apeldoornsche Courant had er een kijkje genomen en berichtte op 29 juni 1922: 'Door het aanbrengen van een geheel stofvrije étalagekast, alsmede eenige vitrines, is er een gelegenheid gemaakt de enorme collectie dampertjes en rookartikelen nog meer tot hun recht te doen komen, en behoeft niemand onvoldaan dit magazijn te verlaten, er is voor iedere beurs wat te vinden'. Willem wijzigde de naam Firma W. van Hoboken in Van Hobokens's Sigarenmagazijn.

Zijn sigarenmagazijn was een begrip. Nieuw gevestigde winkeliers op de Dorpstraat vermeldden in hun advertenties dat hun zaak tegenover Van Hobokens winkel was gevestigd. Niet alleen zakenman Willem van Hoboken verstevigde zijn positie in de zakenwereld, dat deed hij ook in het Apeldoorns culturele circuit.

Ook ging hij een nieuwe uitdaging aan. In zijn sigarenwinkel opende hij in 1924 als inspecteur

Ondergetekende bericht hiermede aan hare geachte clientele, dat zij haar Zaak in Sigaren, Sigaretten, Tabak, Koffie en Thee per 15 October a.s. heeft overgedaan aan den Heer **W. VAN HOBOKEN.**
Wed. J. J. v. d. VLIST.

Onder referre te aan bovenstaande beveelt zich ondergetekende beleeft aan.

W. VAN HOBOKEN.
Dorpstraat 154 t.o. Hotel v. d. Burg.

APELDOORN, 29 Augustus 1927.

L. S.
Eikenlijk voor de vele jarenlange relatien heb ik de eer te berichten, dat heden mijn zaak is overgedragen aan den Heer **LOUIS C. JANSEN**, die ik met vol vertrouwen aanbeveel.

Hoogachtend,
W. VAN HOBOKEN

Refererende aan bovenstaande, heb ik de eer te berichten, dat de zaak door mij wordt voortgezet onder den naam **VAN HOBOKEN'S SIGAREN MAGAZIJN, LOUIS JANSEN.**
Beleeft aanbeveelend,
LOUIS JANSEN.

Nieuwe Apeldoornsche
Courant 11-10-1913

Nieuwe Apeldoornsche
Courant 29-08-1927

een filiaal van verzekeringsmaatschappij Motor Union voor autoverzekeringen. Zijn nieuwe bedrijf liep zo goed dat hij zijn sigarenwinkel in augustus 1927 overdeed aan Louis Godefridus Dominicus Jansen die op Dorpstraat 161 winkelchef was. Van Hoboken verplaatste zijn verzekeringskantoor naar Middellaan 42.

Een jaar later verhuisde Willem van Hoboken met zijn gezin naar Den Haag. Maar in mei 1930 keerde het gezin Van Hoboken naar Apeldoorn terug, en vestigde zich op de Zwarte Kijkerweg 18. Willem werd inspecteur van de Zwitserse Verzekerings Maatschappij 'Winterthur' (Nieuwe Apeldoornsche Courant 27-06-1928, 15-05-1930 en 12-02-1931). Hij maakte weer als van ouds deel uit van de Apeldoorns muziek- en toneelwereld. Ook speelde hij een belangrijke rol in de Apeldoornse middenstand en zag hij in 1948 zijn politieke aspiraties eindelijk gerealiseerd als gemeenteraadslid namens de Partij van de Vrijheid.

David Gosker – 1928 – 1936

Blijkbaar was de keuze voor Louis Jansen als opvolger geen succes. Want vier maanden later deed Jansen zijn winkel over aan David Gosker die de zaak onder dezelfde naam met toevoeging van zijn eigen naam voortzette. Behalve winkelier was Gosker (Nieuwerkerk aan de IJssel 25-02-1879) ook namens de Anti Revolutionaire partij wethouder in de Apeldoornse raad.

Nieuwe Apeldoornsche Courant 28-01-1928

Nieuwe Apeldoornsche Courant 14-11-1928

Ter gelegenheid van het vijftienvijftigjarig bestaan portretteerde de Nieuwe Apeldoornsche Courant de Apeldoornse winkeliers. Zo ook de winkel van David Gosker. Het rijke aanbod van zijn Sigaren-Magazijn werd Gosker aangeprezen en geïllustreerd met een foto van de overvolle etalage.

Firma F.P. de Bruijn – 1936-1938

In juni 1936 verwisselde het Sigaren-Magazijn van eigenaar. Firma F.P. de Bruijn begon met een grootschalige uitverkoop, voordat de broers De Bruijn de deuren van hun winkel een maand later zouden open. In hun openingsadvertentie benadrukten ze de '35-jarige reputatie' van hun winkel en de verkoop van 'alle merken, speciaal de betere soorten' en noemden hun winkel Het Olde Sigarenhuus. Maar een jaar later ruilden ze de geur van sigaren en sigaretten voor die van parfum.

Het was gedaan met de verkoop van sigaren. Want na het intermezzo van de broers De Bruijn vestigde J.W. Eikendal van 1938 tot 1949 zijn Magazijn 'Sport en Spel' op Hoofdstraat 154.

Brand

Aldus wisselden zich in de loop er tijd de eigenaren van Hoofdstraat 154 elkaar af. Een gebruikelijk beeld en herkenbaar niet alleen in Apeldoorn maar in elk Nederlandse winkelstraat. Ook het oorspronkelijk uiterlijk van de panden verdween. De oorspronkelijke kleuren maakten plaats voor nieuwe gevelkleuren.

Inmiddels was op nummer 154 kapsalon Hair Design gevestigd. Op een maandagmiddag in juli 2012 brak brand op de bovenverdieping van de kapperszaak uit. Weldra werd de brand opgeschaald die door brandweercorpsen uit de omgeving moest worden geblust. Een hoogwerker werd ingezet om te voorkomen dat de brand zou overslaan naar de naastgelegen panden die met evenals Hoofdstraat 154 deel uitmaken van Apeldoorns Belle Époque.

Dankzij de samenwerking tussen de eigenaar van de panden Hoofdstraat 154-158 Davoud Mirbagerhi, CODA Archief en Erfgoedfonds Apeldoorn kon het oorspronkelijke ontwerp van Andries van Driesum in ere worden hersteld. Op de gevel werden de aanduidingen Tabak en

Sigaren, Bloemenmagazijn, Behangerij Stoffeerderij en Smederij aangebracht. De winkels op 154 en 156 kregen eenzelfde raampartij; die op 158 niet als gevolg van de keuze van de toenmalige uitbater. Burgemeester J.C.G.M. Berends onthulde onder grote belangstelling de gerenoveerde gevelaanzicht op 22 januari 2016.

Voldoening

Sinds vorig jaar biedt Hoofdstraat 154 onderdak aan Moluks restaurant El'Nare van Jean Pierre Katabaloeboeng. El'Nare betekent saamhorigheid en verbinding op het eiland Kai ketjil en de andere keieilanden in de zuidoost Molukken. Evenals zijn voorgangers heeft ook Jean Pierre er alles aangedaan om zijn zaak mooi in te richten. Geur, smaak en oog gaan hier hand in hand. Als teken dat de gasten welkom zijn, zet hij de deur open en hangt hij de Molukse vlag uit.

Van tabak naar rijst. Zoals het roken van een goede sigaar de roker het gevoel van genot en tevredenheid geeft, zo geeft het eten van een mooie maaltijd de eter het gevoel van vreugde en welbehagen, want 'eten is een feestje' aldus Jean Pierre Katabaloeboeng.

Vanaf 11 tot en met 28 augustus is de reizende tentoonstelling 'In twee werelden: 70 jaar Molukkers in Nederland' te zien voor de zijgevel van CODA (zie ook elders in Ruimte voor Erfgoed). De stichtingen Indisch Erfgoed en Muhabbat bieden een gezamenlijk programma Moluks & Indisch 2.0 aan. [Zie de websites van CODA en de Stichting Indisch Erfgoed.](#)

Bronnen:

Apeldoornsche Courant en Nieuwe Apeldoornsche Courant, CODA Archief, Delpher, de Stentor, Geheugen van Apeldoorn, Gelders Archief, In De Buurt en Open Archieven
Foto: CODA Beeldbank, de Stentor_persgroep_Pim Groothuizen, Adrienne Zuiderweg